

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสัมภาษณ์ถือเป็นประเภทการสนทนาในรูปแบบหนึ่งที่พบมากในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์เพื่อรับบุคคลเข้าทำงาน การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย การสัมภาษณ์เพื่อการตรวจรักษาโรค หรือการสัมภาษณ์เพื่อการสื่อสารมวลชนในลักษณะต่างๆ สุวรรณเกียรติเกรียงไกรเพ็ชร (๒๕๔๑:๘๘) กล่าวถึงการสัมภาษณ์ว่า การสัมภาษณ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการสนทนา แต่เป็นการสนทนาที่คู่สนทนาฝ่ายหนึ่งต้องทราบเรื่องราว ความคิดเห็น หรือ ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากอีกฝ่าย โดยทั่วไปการสนทนาในรูปแบบของการสัมภาษณ์มักจะเป็นการตั้งคำถามจากฝ่ายที่ประสงค์จะทราบเรื่อง คือฝ่ายผู้สัมภาษณ์ และอีกฝ่ายเป็นผู้ตอบคือฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์

ในบรรดาการสัมภาษณ์ทั้งหลายนี้การสัมภาษณ์เพื่อการสื่อสารมวลชนนับเป็นการสัมภาษณ์ที่บุคคลส่วนใหญ่รู้จักและคุ้นเคยดีเนื่องจากสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ ล้วนเป็นสื่อที่เข้าถึงคนส่วนใหญ่ได้มากและรวดเร็ว โดยเฉพาะสื่อทางโทรทัศน์ซึ่งประชาชนสามารถรับชมการสัมภาษณ์ได้อย่างทั่วถึง (มัลลิกา คณานุรักษ์, ๒๕๔๖)

รายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ในประเทศไทยปัจจุบันมีหลายรายการ แต่รายการที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง และได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในฐานะรายการที่สามารถสร้าง "กระแส" เกี่ยวกับบางประเด็นที่น่าเสนอก็คือรายการ "ถึงลูกถึงคน" ที่นับตั้งแต่ออกอากาศในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖ ก็ครองอันดับหนึ่งประเภทรายการวาไรตี้ทอล์คโชว์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด จัดเป็นรายการสัมภาษณ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในขณะนั้นทั้งยังได้รับรางวัล TOP AWARDS ประจำปี 2003 ประเภทรายการวาไรตี้-ทอล์คโชว์ยอดเยี่ยม และพิธีกรชายยอดเยี่ยม (ทีวีพูล ๑๔:๗๑๕ (๖-๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗) ซึ่งถือเป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากในอดีตรายการสัมภาษณ์ที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่มักจะเป็นรายการสัมภาษณ์ประเภทวาไรตี้บันเทิงมากกว่า เช่นการสัมภาษณ์ดารา นักร้อง นักแสดง ที่เน้นเนื้อหาเบา ๆ เน้นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ให้สัมภาษณ์ และมีกำหนดเวลาในการออกอากาศที่ไม่ดีมากนัก แต่รายการ "ถึงลูกถึงคน" จัดเป็นรายการสัมภาษณ์ที่เน้นเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างหนักหรือกล่าวได้ว่าเป็นการ

สัมภาษณ์เชิงข่าว มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ (๒๕๔๗ : คำนิยม) ได้กล่าวถึงรายการถึงลูกถึงคนในหนังสือกรรมกรข่าว ๒ ว่า

“ถึงลูกถึงคนเป็นรายการที่แสดงออกถึงความคิด ความเห็น รวมถึงกระแสวิพากษ์ที่ทำให้เกิดกระแสสังคมที่ดี เป็นรายการที่คนดูทางบ้านสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มรูปแบบรายการแรกของประเทศไทยก็ว่าได้”

ประกอบกับเป็นรายการที่ออกอากาศในช่วงดึกคือระหว่างเวลา ๒๓.๐๐ - ๐๐.๓๐ น. ซึ่งไม่พบได้บ่อยนักว่ารายการที่เน้นเนื้อหาสาระที่ค่อนข้างหนัก และออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวจะได้รับความนิยมอันดับหนึ่งอย่างต่อเนื่องกัน นอกจากความนิยมในส่วนของรูปแบบรายการที่โดดเด่นด้วยชื่อรายการแล้ว ผู้ดำเนินรายการ (สรยุทธ สุทัศนะจินดา, ๒๕๔๗ : ๑๒๗) ก็ได้แสดงเจตนารมณ์ของการทำรายการไว้อย่างชัดเจนไว้ในหนังสือกรรมกรข่าวว่า

“ทุกวันนี้ผมและทีมงานพยายามอย่างยิ่งที่จะให้ “ถึงลูกถึงคน” ถึงอกถึงใจ ถึงพริกถึงขิง ถึงเนื้อถึงตัว ถึงไม้ถึงมือ ถึงไหนถึงกัน ฯลฯ หวังว่าคงไม่ต้องถึงเลือดถึงเนื้อ”

ความเป็น “ถึงลูกถึงคน” ที่ “ถึงอกถึงใจ” คนดูจนได้รับความนิยมอย่างยิ่งในขณะนี้ กล่าวได้ว่าเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของรายการก็คือ ตัวผู้ดำเนินรายการหรือผู้สัมภาษณ์นั่นเองที่ได้รับการขนานนามต่าง ๆ นานาไม่ว่าจะเป็น “พิธีกรปากกล้า” “คนข่าวฝีปากเข้ม” “คนข่าวระดับพระเอกเบอร์หนึ่งเมืองไทย” หรือแม้แต่ “นักวิเคราะห์ข่าวที่มีลีลาดูดันฝีปากจัดจ้าน กล้าแบบมีลูกบ้า” ล้วนแล้วแต่เป็นการขนานนามให้กับผู้สัมภาษณ์ของรายการ “ถึงลูกถึงคน” ทั้งสิ้น จนทำให้การตอบคำถามการสัมภาษณ์จากผู้สัมภาษณ์ท่านนี้เป็นสิ่งที่ต้องระวังมากเป็นพิเศษ ดังเช่นที่โชค บูลกุล (๒๕๔๗: คำนิยม) ได้กล่าวไว้ในหนังสือกรรมกรข่าวว่า

“ถ้าถามว่า อะไรคือสิ่งที่น่ากลัวที่สุดของการตกเป็นข่าวแล้วล่ะก็ การตอบคำถามของ “คนฉลาดคิด ฉลาดพูด” อย่างสรยุทธคงเป็นคำตอบสุดท้ายสำหรับผม”

การถามคำถามในการสัมภาษณ์ของรายการถึงลูกถึงคน กล่าวได้ว่าเป็นความโดดเด่นของรายการที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงมากที่สุด ผู้สัมภาษณ์คือสรยุทธ สุทัศนะจินดา (๒๕๔๗ : ๑๒๕) ได้กล่าวถึงการดำเนินรายการสัมภาษณ์ของตนเองเอาไว้ว่า

“ถามอย่างไรจึงจะเป็น “ถึงลูกถึงคน” ผมไม่ได้ตั้งใจถามให้โดน หรือประติษฐ์ เป็นคำพูด แต่ถามตามความสงสัย ซึ่งบังเอิญตรงใจชาวบ้านพอดี”

“ผมใช้หลักว่าต้องเข้าไปอยู่ในสังคมเดียวกันกับเขา ถ้าเป็นนักธุรกิจระดับสูง คุณทำอย่างนั้นจริงหรือ ทำไมทำอย่างนั้น มีเหตุผลอะไรครับ แต่ถ้าเป็นชาวบ้าน ลุง...แล้ว ทำไมทำอย่างนั้นล่ะ แอ่เลยเนอะ สร้อยคำภาษาเปลี่ยนไป....”

ถ้าคุยเรื่องความเห็นต่าง หรือความขัดแย้งก็ต้องให้ไฟลุก เข้าเขาว่า คุณ อย่างนี้ จะว่าอย่างไร ชัดกันเต็มที่ โดยไม่ลืมดึงประเด็นให้ชาวบ้านทั่วไปเข้าใจด้วย”

(สรยุทธ สุทัศนะจินดา, ๒๕๔๗, เล่ม ๒: ๕๒)

“เวลาทำรายการผมเคารพแขกรับเชิญเสมอ ไม่ว่าจะป็นใครก็ตาม เคารพไม่น้อย กว่าคนดู เพียงแต่ผมมีหน้าที่ถาม ดึงประเด็น ดึงตัวตนของแขกออกมาให้ชัด สมมติมี ๕ ประเด็น ก็ต้องไล่ให้ได้ครบ ประเด็นที่หนึ่ง ทำไมต้องเป็นแบบนี้ ประเด็นที่สอง ทำไมถึงแก้อย่างนี้ ประเด็นที่สาม ข้อดีข้อเสียคืออะไร ประเด็นที่สี่ ต้องมีการถ่วงน้ำหนัก ประเด็นที่ห้า มีบทสรุปไหม นี่คือนเรื่องประเด็น ตูมๆ ๗ ต้องชัด..... เรามีหน้าที่ดึงธรรมชาติของแต่ละคน ออกมาให้ได้ บางทีอาจต้องใช้การยั่วยุ ยั่วเย้า แรงเร้า แล้วแต่กรณี”

(สรยุทธ สุทัศนะจินดา, ๒๕๔๗, เล่ม ๒: ๕๔)

“การทำรายการอย่างนี้อ่าเนี่ยกว่าอาศัยกลอนพาไปทั้งหมดได้นะครับ ต้องมีจุด ดึงดูด ตัน กลาง ปลาย การบ้านข้อหนึ่งของการทำรายการ “ถึงลูกถึงคน” คือการนั่งเตรียม ว่า จะพูดเปิดรายการอย่างไรให้ดึงความสนใจ ไม่ให้คนดูเบื่อ เปลี่ยนช่องหนี หรือปิดทีวี ถึงเวลาจบก็ให้ได้บทสรุป หรือเรื่องที่ไม่มีบทสรุปก็ต้องให้รู้กันไปเลยว่ามันตันนะ หาข้อยุติไม่ได้ หรือเรื่องที่เป็นอารมณ์ก็ต้องให้รู้สึกประทับใจ โกรธ ซาบซึ้ง ทางไหนสักทาง คือห้าทุ่มต้อง น่าสนใจ และต้องให้เกิดอารมณ์รัก โลก โกรธ หลง เมื่อถึงเวลาเที่ยงคืนครึ่ง”

(สรยุทธ สุทัศนะจินดา, ๒๕๔๗, เล่ม ๒: ๕๗)

ด้วยรูปแบบของรายการที่เน้นสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของสังคมในขณะนั้น ผนวกกับลักษณะการถามคำถามแบบถึงลูกถึงคนที่เป็นเอกลักษณ์ของ

* คำว่า “สร้อยคำภาษา” เป็นคำที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจหมายถึง “ถ้อยคำ”

ผู้สัมภาษณ์จึงส่งผลให้ “ในที่สุด “ถึงลูกถึงคน” ขณะด้วยเหตุผลว่า เป็นการคุยแบบไม่ต้อง มีฟอร์มหรือรูปแบบอะไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับเรื่องและคนที่มา คุยแบบถึงเนื้อถึงตัว ถึงลูกถึงคน ว่ากัน ตรง ๆ ถามกันให้ถึงที่สุด ไม่อ้อมค้อม ให้ถึงเนื้อหาถึงอารมณ์” (สรยุทธ สุทัศนะจินดา, ๒๕๔๗, เล่ม ๒: ๕๑) และ “รายการถึงลูกถึงคน ก้าวสู่ความนิยมอันดับหนึ่งของรายการประเภทวาไรตี้ ฮาร์ตทอล์ค สรยุทธก็เป็นพิธีกรชายที่โดดเด่นที่สุดคนหนึ่งของเมืองไทย” (มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ, ๒๕๔๗, เล่ม ๒: คำนิยม)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารายการสัมภาษณ์ทาง โทรทัศน์ รายการ “ถึงลูกถึงคน” โดยเฉพาะในส่วนของกลวิธีการถามซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นของ รายการและเป็นสิ่งที่มีผู้คนกล่าวถึงมากที่สุด อีกทั้งรายการถึงลูกถึงคนจัดเป็นรายการที่มีรูปแบบ ที่หลากหลาย มีแขกรับเชิญหรือผู้ให้สัมภาษณ์เป็นบุคคลหลายกลุ่มอาชีพ บุคคลที่มาให้ สัมภาษณ์มีทั้งแบบคนเดียว เป็นกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ หรือแม้กระทั่งเป็นคู่กรณีหรือ ผู้ที่มีความคิดเห็นคนละด้านกัน จึงถือเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาว่าในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามแบบเดียวกันหรือไม่

นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์คือสรยุทธ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการ สัมภาษณ์ว่า ต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเกิดอารมณ์ร่วม ดังกล่าวอย่างไรบ้าง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษากลวิธีการถามในประเภทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาอื่นๆ ที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ในประเภทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน”

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

- ๑.๓.๑ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายในประเภทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์สนองประเด็นการถาม
- ๑.๓.๒ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาอื่นๆ ได้แก่ การกล่าวซ้ำ การสรุป การใช้ ความเปรียบ เป็นต้น ในการสัมภาษณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ในรายการ "ถึงลูกถึงคน" ซึ่งออกอากาศทางโมเดิร์นไนน์ทีวีทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ ๒๓.๐๐ - ๒๔.๐๐ น. และ ๒๓.๐๐ - ๐๐.๓๐ น. ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ - ธันวาคม ๒๕๔๗ ในลักษณะเดือนเว้นเดือนได้ข้อมูลที่จะศึกษาทั้งสิ้นจำนวน ๙ เดือน คือเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ กันยายน ๒๕๔๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ มกราคม ๒๕๔๗ มีนาคม ๒๕๔๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ กันยายน ๒๕๔๗ และพฤศจิกายน ๒๕๔๗ แต่เนื่องจากเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ มีรายการพิเศษหลายครั้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกข้อมูลจากเดือนธันวาคมแทน และสุ่มเลือกข้อมูลในแต่ละเดือน เดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๙ ครั้ง โดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาในการสัมภาษณ์ดังนี้

ครั้งที่ ๑	ประมาณ ๖๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๑ คน
ครั้งที่ ๒	ประมาณ ๖๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๔ คน
ครั้งที่ ๓	ประมาณ ๖๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๔ คน
ครั้งที่ ๔	ประมาณ ๙๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๘ คน
ครั้งที่ ๕	ประมาณ ๙๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๔ คน
ครั้งที่ ๖	ประมาณ ๙๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๓ คน
ครั้งที่ ๗	ประมาณ ๙๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๑ คน
ครั้งที่ ๘	ประมาณ ๙๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๓ คน
ครั้งที่ ๙	ประมาณ ๙๐ นาที	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	๕ คน
รวม	๗๒๐ นาที		

๑.๕ วิธีดำเนินการวิจัย

๑.๕.๑ สัมภาษณ์รวบรวมและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ

- ๑.๕.๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถามในปัจเจกการสัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์
- ๑.๕.๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถามและการสนทนาในลักษณะต่างๆ

๑.๕.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแผ่นวีดีทัศน์การสัมภาษณ์ จำนวนทั้งหมด ๙ ครั้ง ครั้งละประมาณ ๖๐ - ๙๐ นาที รวม ๗๒๐ นาที ได้ข้อมูลที่ใช้ศึกษาดังต่อไปนี้คือ

ครั้งที่ ๑	๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖	เชื่อว่าผมเป็นเจ้าของ...อาบ อบ นวด
ครั้งที่ ๒	๑๑ กันยายน ๒๕๔๖	สุนารี ราษีมา กับ บริษัทคอสโม เรคคอร์ด จำกัด
ครั้งที่ ๓	๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖	ตรวจสอบ "เกมทศกัณฐ์"
ครั้งที่ ๔	๑๒ มกราคม ๒๕๔๗	ก็...มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน
ครั้งที่ ๕	๑ มีนาคม ๒๕๔๗	ร้องหมอล้อยท้อง ๑๐ เดือน
ครั้งที่ ๖	๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗	เปิดชีวิตยายโย
ครั้งที่ ๗	๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗	ศึก...สาธารณสุข
ครั้งที่ ๘	๒๒ กันยายน ๒๕๔๗	มูลนิธิพลตรีจำลองบุกรุกที่ดิน ส.ป.ก.?
ครั้งที่ ๙	๗ ธันวาคม ๒๕๔๗	หนุ่มคลัง จี้เด็กเป็นตัวประกัน

๑.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยถ่ายข้อมูลบทสัมภาษณ์ที่ได้จากแผ่นดีวีดีเป็นตัวอักษรประกอบ
เครื่องหมายพิเศษของปริศนาการสัมภาษณ์ตามแบบประไพพรรณ พิงฉิม (๒๕๔๒ : ๔) ซึ่ง
พัฒนามาจากวิธีการถ่ายเสียงของเลวินสัน (Levinson, 1983) ดังต่อไปนี้

. มหัพภาค

แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงตก

. จุลภาค

แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงสูง เป็นการทิ้งช่วงเพื่อพูดต่อ

! อักเจรีย์

แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงสูงเป็นพิเศษ เป็นการแสดง
อารมณ์ ความรู้สึก เช่น ประหลาดใจ ตกใจ หรือไม่เชื่อ เป็นต้น

... จุดไข่ปลา

แสดงการพูดไม่จบข้อความ แต่หยุดเพื่อให้ผู้ฟังพูดข้อความต่อ

:: หลังคำ

แสดงการพูดที่ออกเสียงยาว ด้วยความตั้งใจจะเน้น หรืออ้ำอึ้ง

( ) วงเล็บเหลี่ยม

แสดงการพูดซ้อนของผู้พูดและคู่สนทนาในเวลาเดียวกันโดยที่อีกฝ่ายยังพูดไม่จบ

Z รูปสายฟ้า

แสดงการรับผลัดการพูดของผู้ร่วมสนทนาจากผู้ที่พูดอยู่ก่อน โดยไม่มีการหยุด
เว้นระยะ

= เสมอภาค

แสดงการพูดในผลัดที่ต่อเนื่องกันของผู้พูดคนเดียว แต่เนื่องจากพื้นที่กระตาคมมี
จำกัดจึงต้องขึ้นบรรทัดใหม่

เว้นวรรคห่าง

แสดงการที่คู่สนทนาพูดขึ้นมาในจังหวะที่ผู้พูดอีกคนหยุดชั่วคราว และยังไม่ได้
ส่งผลัด

( ) วงเล็บ

แสดงอากัปกริยาของผู้พูด

?? ปรศนีย์ซ้อน

แทนด้วยคำที่ไม่สามารถถอดเป็นตัวอักษรได้เนื่องจากได้ยินไม่ชัดเจน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้ตัวอักษรกับเครื่องหมายห้พภาค เพื่อแสดงความหมายต่อไปนี้

- ถ. แสดงผลัดการพูดของผู้สัมภาษณ์ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการถาม
- ต. แสดงผลัดการพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการตอบ
- ต._๓ แสดงผลัดการพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

หากว่ามีผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่าหนึ่งคน จะใส่ตัวเลขห้อยท้าย ต. หรือ ต._๓
โดยเรียงลำดับตัวเลขตามลำดับการพูด เช่นผลัดการพูดของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่หนึ่งจะแสดงโดย
ต._๑ หรือผลัดการพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์คนที่สองจะแสดงโดย ต._{๓๒}

หลังจากถ่ายข้อมูลบทสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นว่าด้วยคำ
ใดบ้างที่ใช้เพื่อแสดงเจตนาถาม โดยใช้ทฤษฎีวิจจนกรรมและปริบทการสัมภาษณ์ช่วยในการตัดสินใจ

๑.๕.๔ วิเคราะห์ประเภทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"

๑.๕.๔.๑ วิเคราะห์ลักษณะและประเภทประเภทการสัมภาษณ์

๑.๕.๔.๒ วิเคราะห์บริบทของการสัมภาษณ์ตามแนวชาติพันธุ์วรรณาแห่ง
การสื่อสาร

๑.๕.๕ วิเคราะห์กลวิธีการถามที่ใช้ในประเภทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"

- ๑.๕.๖ วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ที่ใช้ในปริศนาคำถามสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"
- ๑.๕.๗ สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑.๖.๑ ทำให้ทราบกลวิธีการถามและกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ในปริศนาคำถามสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"
- ๑.๖.๒ เป็นแนวทางการวิเคราะห์ปริศนาคำถามสัมภาษณ์ และปริศนาคำถามประเภทอื่น ๆ ต่อไป

๑.๗ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการถามในปริศนาคำถามสัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์โดยแยกเป็น ๒ หัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการถามในปริศนาคำถามสัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์
- ๑.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการถามและการสนทนาในลักษณะต่างๆ

๑.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการถามในปริศนาคำถามสัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์

ประไพพรรณ พิงฉิม (๒๕๔๒) ศึกษาเรื่อง "กลวิธีการถามในปริศนาคำถามสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์สองประเภท" โดยมีวัตถุประสงค์คือต้องการศึกษาถึงกลวิธีการถามในปริศนาคำถามสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง โดยใช้ตัวอย่างข้อมูลจากรายการทไวไลท์โชว์เป็นตัวแทนของการสัมภาษณ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ และใช้ตัวอย่างข้อมูลจากรายการไอทีวีกอลด์เป็นตัวแทนของการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง อย่างละ ๑๐ ครั้ง ครั้งละประมาณ ๓๐ - ๔๐ นาที

ผลการวิจัยพบว่าผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีหลายอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการในปริศนาคำถามสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ กลวิธีการถามที่ใช้ในปริศนาคำถามสัมภาษณ์มี ๔ กลวิธี ได้แก่ การถามในลักษณะสรุปคำตอบ การชี้้นำคำตอบ การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง การเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติและ

การตั้งคำถามแย้ง นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีเสริมการถามเพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุวัตถุประสงค์อีก ๕ กลวิธี ได้แก่ การเสริมคำตอบ การทวนคำตอบ การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ การหยอกเย้าและการตัดบท

จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า ผู้สัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์ที่เน้นวัตถุประสงค์ต่างกันสองประเภทใช้กลวิธีการถามและกลวิธีเสริมการถามแตกต่างกันโดยกลวิธีการถามที่ถือเป็นลักษณะเด่นในรายการที่เน้นวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้สัมภาษณ์มี ๒ กลวิธี ได้แก่ การถามในลักษณะสรุปคำตอบ และการชี้นำคำตอบ ในขณะที่กลวิธีการถามที่ถือเป็นลักษณะเด่นในรายการที่เน้นวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อเท็จจริงจากผู้สัมภาษณ์มี ๖ กลวิธี ได้แก่ การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง การเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติ และการตั้งคำถามแย้ง ส่วนกลวิธีเสริมการถามที่ถือเป็นลักษณะเด่นในรายการที่เน้นวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้สัมภาษณ์มี ๔ กลวิธี ได้แก่ การเสริมคำตอบ การทวนคำตอบ การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ และการหยอกเย้า ในขณะที่กลวิธีเสริมการถามที่ถือเป็นลักษณะเด่นในรายการที่เน้นวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์มีกลวิธีเดียว ได้แก่ การตัดบท

ในตอนท้ายผู้วิจัยได้สรุปว่าความแตกต่างของการเลือกใช้กลวิธีอธิบายได้ด้วยเรื่องบริบทของการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสาร ในรายการทไวไลท์โชว์ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดีตลอดการสัมภาษณ์ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่พบเป็นแบบเสร็จสิ้นในหนึ่งคู่มากกว่าที่ปรากฏในรายการไอทีวีทอล์ค กลวิธีที่ปรากฏเป็นไปในลักษณะของการช่วยทำให้คำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ฟังดูดียิ่งขึ้น ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการไอทีวีทอล์คให้ความร่วมมือในการตอบคำถามน้อยกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการทไวไลท์โชว์ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบที่พบจึงเป็นแบบยัดเยียด และกลวิธีที่ปรากฏใช้จึงมักเป็นไปในลักษณะของการคาดคั้นและรุกไล่คำตอบอยู่เสมอ

งานวิจัยของประไพพรรณ ถือได้ว่าเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องกลวิธีการถามในปริจเฉทการสัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์ให้กับผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในส่วนของกลวิธีการถามที่แตกต่างกันของทั้งสองรายการ เนื่องจากรายการ "ถึงลูกถึงคน" ที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาเป็นรายการที่มีลักษณะเด่นอยู่ที่การถาม นอกจากนี้รูปแบบและแขกรับเชิญของรายการก็หลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าผู้สัมภาษณ์มีกลวิธีการถามเป็นอย่างไร และการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามเหมือนกันหรือไม่

แอน มาเรีย (Anne Marie, 2000) และ “ไซมอน แวนเดินเบอร์เกิน (Simon Vandenberg, 2000) เสนอบทความเรื่อง “Towards an Analysis of Interpersonal Meaning in Daytime Talk Shows” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะภาษาในเชิงประจักษ์ของรายการทอล์คโชว์ที่กล่าวว่า เป็นรายการที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิง (to inform and to entertain) โดยใช้ข้อมูลจากรายการทอล์คโชว์ “Kilroy” ที่ออกอากาศทาง BBC ในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม ในปี 1998 จำนวน ๕ ครั้ง โดยมุ่งเน้นไปที่การสัมภาษณ์ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์เป็นบุคคลธรรมดาที่มาพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ตามหัวข้อที่กำหนดซึ่งเป็นประเด็นที่สาธารณชนสนใจ มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา หรือเป็นคำถามที่เกี่ยวกับศีลธรรม

ในส่วนของคำถามมาเรีย และแวนเดินเบอร์เกินใช้การวิเคราะห์ตามแบบของ แฮริส (Harris, 1984) ผลการวิเคราะห์พบว่า รายการทอล์คโชว์ใช้คำถามในรูปของประโยคคำถาม และรูปประโยคบอกเล่า โดยจะใช้รูปประโยคคำถามมากกว่ารูปประโยคบอกเล่าและเมื่อเปรียบเทียบกับคำถามคำถามในศาลพบว่า มีความถี่ในการใช้รูปประโยคทั้งสองแบบในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แต่ในศาลจะใช้รูปประโยคคำถามมากกว่าในรายการทอล์คโชว์คือร้อยละ ๖๙.๑ ในขณะที่รายการทอล์คโชว์ใช้รูปประโยคคำถามคิดเป็นร้อยละ ๖๕.๓ ประโยคคำถามที่ใช้จะเป็นคำถามประเภทให้บอกเนื้อความ (Wh - Questions) โดยการใช้รูปประโยคคำถามนี้ในศาลจะมีขอบเขตการตอบที่กว้าง ในขณะที่รายการทอล์คโชว์จะใช้คำถามในลักษณะนี้เพื่อจำกัดขอบเขตการตอบให้แคบลง และผู้ดำเนินรายการจะใช้เมื่อเห็นว่าหัวข้อที่สนทนานั้นไม่ได้รับการสนองตอบอย่างเพียงพอ ในส่วนของการใช้รูปประโยคบอกเล่าเพื่อถามนั้นพบว่า รายการทอล์คโชว์จะใช้มากกว่าในศาลคือร้อยละ ๒๙.๔ ในขณะที่ในศาลใช้รูปประโยคนี้คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙ และผู้ดำเนินรายการมักจะใช้คำถามในรูปประโยคบอกเล่านี้เพื่อสร้างอารมณ์ให้กับผู้ร่วมสนทนาด้วย นอกจากนี้ผู้ดำเนินรายการในรายการทอล์คโชว์จะทำหน้าที่ควบคุมการสนทนาอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาล และจะเลือกวิธีการถามให้เหมาะสมกับความสามารถในการตอบคำถามของผู้ร่วมสนทนาแต่ละคนด้วย

ในตอนท้ายของบทความ มาเรีย และแวนเดินเบอร์เกินได้สรุปว่า หน้าที่ทางความหมายของคำถามไม่ได้อยู่แค่รูปภาษาที่ปรากฏเท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ซับซ้อนอื่นๆ อีกด้วย มาเรีย และแวนเดินเบอร์เกินกล่าวว่า ชุย (Tsui, 1992) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของบริเจทของการถามว่าขึ้นอยู่กับ “Who knows what” มาเรีย และแวนเดินเบอร์เกินพบว่าความรู้พื้นฐานหรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ของผู้ถามเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้รู้สึกได้ว่า การถามคำถามนั้นเป็นการถามเพราะว่าผู้ถาม “ทราบ” ข้อมูลมาบ้างแล้ว เช่นการถามในลักษณะที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์โกรธหรือหัวเราะเป็นต้น ในขณะที่ปริบทการถามในศาลเป็นไปเพื่อให้บรรลุ

ข้อกล่าวหา ดังนั้นการตีความทางบริบทก็ต้องกระทำบนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับความหมายทางวัฒนธรรมของเหตุการณ์การสื่อสารนั้นๆ

บทความของมาเรีย และแวนเดินเบอร์เกินศึกษาคำถามที่ใช้ในรายการทอล์คโชว์ พร้อมทั้งเปรียบเทียบกับคำถามที่ใช้ในศาล ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการศึกษา งานวิจัยของผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามมาเรีย และแวนเดินเบอร์เกินก็มุ่งวิเคราะห์ในเรื่องของรูปประโยคที่ใช้ในการถาม แต่ไม่ได้วิเคราะห์ถึงกลวิธีย่อยที่ใช้ในคำถามเหล่านั้นไว้อย่างเด่นชัด ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในงานวิจัยนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาว่า ผู้สัมภาษณ์ในบริบทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" ใช้กลวิธีการถามอะไรบ้างในการสัมภาษณ์ และกลวิธีดังกล่าวเป็นอย่างไร"

๑.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการถามและการสนทนาในลักษณะต่างๆ

สรียา ทับทัน (๒๕๔๓) ศึกษาเรื่อง "กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำถามตึง ในการพิจารณาคดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในการถามทั้ง ๓ แบบดังกล่าว และเปรียบเทียบการถามของทนายความฝ่ายที่อ้างพยานฝ่ายตน (ถามซัก - ถามตึง) กับการถามของทนายความฝ่ายตรงข้าม (ถามค้ำถาม)

ผลการวิจัยพบว่า ทนายความใช้กลวิธีทางภาษาหลายวิธีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการถามแต่ละครั้ง ในการถามซักทนายความใช้กลวิธีทางภาษา ๗ กลวิธี ได้แก่ การขอให้แจ้งข้อมูล การทวนคำตอบ การใช้ประโยคสั้นๆ การเปลี่ยนคำถาม การตั้งคำถามต่อเนื่อง การถามย้ำ และการสรุปประเด็น ในการถามค้ำทนายความใช้กลวิธีทางภาษา ๑๑ กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำเพื่อให้น้ำหนักคำของพยานน้อยลง การถามเกินกว่าอำนาจหน้าที่ การแย้งคำให้การ การสมมติ การถามตรงกันข้าม การคาดคั้นเอาคำตอบ การตัดบท การเปลี่ยนคำถาม การตั้งคำถามต่อเนื่อง การถามย้ำ และการสรุปประเด็น ส่วนกลวิธีที่ใช้ในการถามตึงพบทั้งสิ้น ๓ กลวิธี ได้แก่ การชี้้นำคำตอบ การขอให้แจ้งข้อมูล และการทวนคำตอบ

เมื่อเปรียบเทียบการถามของทนายความฝ่ายที่อ้างพยานฝ่ายตน กับการถามของทนายความฝ่ายตรงข้ามพบว่า มีความแตกต่างกันใน ๓ เรื่อง คือ ความแตกต่างเรื่องความร่วมมือในการสนทนา ความแตกต่างเรื่องกลวิธีทางภาษา และความแตกต่างเรื่องรูปประโยคที่ใช้เพื่อถาม ในการถามพยานฝ่ายตน ทนายความและพยานให้ความร่วมมือในการสนทนาเป็นอย่างดี กลวิธีทางภาษาที่ใช้จึงเป็นกลวิธีที่ช่วยให้พยานตอบคำถามได้ง่ายและตรงประเด็นที่สุด

คำถามที่พบส่วนใหญ่จึงเป็นคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ ในขณะที่การถามพยานฝ่ายตรงข้าม ทัศนคติและความพยานให้ความร่วมมือน้อยกลวิธีทางภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่จึงเป็นไปเพื่อจับพริศพยาน ทำลายความน่าเชื่อถือ และคำถามที่พบมากที่สุดคือคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธ

งานวิจัยของสรียาศึกษากลวิธีทางภาษาในการถามไต่อย่างละเอียด ซึ่งเป็นแนวทางในการวิเคราะห์กลวิธีคำถามในงานวิจัยของผู้วิจัยได้ เนื่องจากในปริศนาการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน" ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า มีการสัมภาษณ์บางครั้งที่ผู้สัมภาษณ์ซักถามข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์เหมือนกับที่ทัศนคติพยานในศาลซึ่งผู้วิจัยจะได้ศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

นิยะดา รติภรณ์ (๒๕๔๔) ศึกษาเรื่อง "การครอบครองการสนทนาในสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ" โดยศึกษาจากข้อมูลการสนทนา ๓ แบบ ซึ่งมีความเป็นทางการต่างกัน ๓ ระดับจากมากไปน้อยคือ การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการคุยกันโดยใช้ข้อมูลการสนทนาทางรายการโทรทัศน์ ยกเว้นการคุยกันเป็นการคุยกันระหว่างเพื่อน โดยเก็บข้อมูลการสนทนาประเภทละ ๔ ครั้ง ครั้งละประมาณ ๑๐ นาที ในส่วนของ การสัมภาษณ์ผู้วิจัยเลือกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านธุรกิจและการเมืองให้เป็นข้อมูลของสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการ เนื่องจากมีระดับความเป็นทางการสูงสุดในสถานการณ์การสื่อสาร ทั้ง ๓ แบบ โดยมีลักษณะดังนี้คือ

- ๑) มีการจัดลำดับผลัดในการสนทนาล่วงหน้า
- ๒) ใช้ภาษามาตรฐานและมีความสม่ำเสมอในรูปแบบ
- ๓) ใช้คำเรียกขานที่แสดงสถานภาพตามตำแหน่งของผู้ร่วมสนทนา
- ๔) กำหนดประเด็นหลักในการสนทนาล่วงหน้า

ผู้วิจัยได้นิยามการครอบครองการสนทนาไว้ ๒ มิติ คือการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ และการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ซึ่งปรับมาจากทฤษฎีของไลเนล (Linell, 1990)

ผลการวิจัยพบการครอบครองการสนทนาทั้ง ๒ มิติ ในการสนทนาทั้ง ๓ แบบ โดยมีมิติแรกเป็นการศึกษาการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากปริมาณในการพูดของผู้ร่วมสนทนาแต่ละคน ผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ คือ ผู้ร่วมสนทนาที่มีจำนวนผลัด จำนวนคำ และความยาวเฉลี่ยของผลัดสูงสุด และมีมิติที่สองเป็นการศึกษาการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากลักษณะใน

การปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาแต่ละคน ผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ คือ ผู้ร่วมสนทนาที่มีจำนวนการพูดแทรกสำเร็จและวัจนกรรมขึ้นนำสูงที่สุด

ในส่วนของภาษีสัมภาษณ์ซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการนั้นมีการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณ และเชิงปฏิสัมพันธ์ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ของการสัมภาษณ์ที่กำหนดให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมทิศทางในการสัมภาษณ์ ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ให้รายละเอียดข้อมูลโดยเป็นฝ่ายตอบ

งานวิจัยของนิยะดาจะช่วยสนับสนุน และย้ำบทบาทของผู้สัมภาษณ์ในบริบทการสัมภาษณ์รายการ “ถึงลูกถึงคน” ในการเป็นผู้ควบคุม และกำหนดทิศทางในการสนทนาให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

นิตยาภรณ์ ธนสิทธิสุรโชติ (๒๕๔๕) ศึกษาเรื่อง “กลไกการเปลี่ยนแปลงในการสนทนาภาษาไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกลไกการเปลี่ยนแปลงในการสนทนาภาษาไทย ๒ ประเภท ได้แก่ การสัมภาษณ์และการสนทนาแบบเป็นกันเอง

ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงในการสนทนาภาษาไทยสามารถจำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภทตามเกณฑ์ด้านผลัด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในผลัดเดิม การเปลี่ยนแปลงในผลัดใหม่ การเปลี่ยนแปลงในผลัดซ้อน และจำแนกตามเกณฑ์ด้านความสัมพันธ์กับประเด็นเดิมได้ ๓ ประเภท ได้แก่ การเปลี่ยนจุดเน้น การย้อนเรื่อง การเปลี่ยนเรื่องใหม่ และจำแนกตามเกณฑ์ด้านความหมายของประเด็นใหม่ได้ ๕ ประเภท คือ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตนเอง คู่สนทนา ตนเองและคู่สนทนา สิ่งแวดล้อม และเรื่องทั่วไป โดยการสัมภาษณ์มีการเปลี่ยนแปลงในผลัดใหม่มากที่สุด ในด้านความสัมพันธ์กับประเด็นเดิมพบว่าการสัมภาษณ์มีการเปลี่ยนจุดเน้นมากที่สุด ส่วนเกณฑ์ด้านความหมายของประเด็นใหม่พบว่าการสัมภาษณ์มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคู่สนทนามากที่สุด การวิเคราะห์กลไกการเปลี่ยนแปลงพบว่าการสัมภาษณ์มีการใช้กลไกระดับคำถามมากที่สุดและใช้กลไกระดับประโยครองลงมา

งานวิจัยของนิตยาภรณ์เกี่ยวกับกลไกการเปลี่ยนแปลงจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้กับผู้วิจัยในการพิจารณาเกี่ยวกับความต่อเนื่องของคำถาม และประเด็นที่ถามรวมทั้งการศึกษากลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ในบริบทการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย

๑.๘ นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

๑.๘.๑ กลวิธีการถาม (questioning strategies)

หมายถึง วิธีการเลือกรูปภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการถาม คือให้ได้คำตอบที่ต้องการ

๑.๘.๒ กลวิธีทางภาษาอื่น ๆ (linguistic strategies)

หมายถึง วิธีการเลือกรูปภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือไปจากการถาม เป็นวิธีการที่ใช้เสริมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายการ

๑.๘.๓ ปริจเฉท (discourse)

หมายถึง รูปภาษาที่ใช้ในการสื่อสารที่มีโครงสร้างในระดับสูงกว่าประโยค เป็นการศึกษาภาษาตามที่เกิดขึ้นจริง โดยสัมพันธ์กับบริบทและวัตถุประสงค์ของรูปภาษานั้น ๆ

๑.๘.๔ การสัมภาษณ์ (interview)

หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลสองฝ่ายโดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนผู้สัมภาษณ์ มีหน้าที่ถามคำถามเพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์มีหน้าที่ตอบคำถามหรือให้ข้อมูลแก่ผู้สัมภาษณ์

๑.๘.๕ บริบทการสัมภาษณ์ (context of the interview)

หมายถึง องค์ประกอบที่แวดล้อมสถานการณ์การสื่อสารในขณะที่มีการสัมภาษณ์

๑.๘.๖ ผลัดการพูด (turn)

หมายถึง ช่วงการพูดของผู้ร่วมสนทนาแต่ละคน

๑.๘.๗ การพูดแทรก (interruptions)

หมายถึง การที่คู่สนทนาอีกฝ่ายหนึ่งพูดซ้อนขึ้นมาในเวลาเดียวกับที่ผู้สนทนา กำลังพูดอยู่

๑.๘.๘ คู่ถ้อยคำถาม-ตอบ (pair of question-answer)

หมายถึง หน่วยพื้นฐานในการสนทนาที่ประกอบด้วยผลัดการถามและผลัดการตอบของคู่สนทนา